

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Oviedo, Francisco de

Lvgdvni, M.DC.LI.

III. An Deus sit in spatio imaginario, etiam extra cælum, & quid de aliis
entitatibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95503](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95503)

corpore in vacuo constituto: sed tunc una pars columnæ distaret ab alia, seu clarius in Christi corpore, tunc caput Christi distaret à pectore per spatium omnino vacuum: ergo secluso alio quocumque corpore est distantia inter corpus & corpus: ergo secluso alio quocumque corpore est spatium inter corpora distantia, ratione cuius distare corpora dicuntur. Secundo sic antecedens confirmat, fingatur funis à pariete in parietem, seu à primo Cælo vsque ad vltimum, & per diuinam potentiam annihilentur reliqua corpora intermedia: tunc primum Cælum ab vltimo distabit per totam distantiam, quanta est distantia funis: ergo etiam illi mundi, qui essent extra Cælum distarent, de quibus eadem est ratio.

Rationes Albertini antecedens non extorquent, non enim dat cælum, in quo duo corpora distent inter se nullo alio termino posito inter vtrumque, quia partes corporis Christi in illo casu distarent ratione aliarum partium eiusdem corporis interiacentium inter partes distinctas v. g. caput à pedibus distaret ratione corporis inter pedes & caput interiacentis, & primum cælum ab vltimo distaret ratione funis protracti ab vno cælo in aliud, cui esset in vtrumque cælum, cui posset, & non spatio distantia tribui. Hæc de rationibus quibus Albertinus antecedens illud stabilit, quid de illius veritate paucis dicam. Corpora extra cælum posita non sibi neque alij corpori contigua, & parietes huius cubiculi destructo aëre intermedio, præsentias habent ex se capacitatem continendi alia corpora inter se tanta extensione affecta, quod ex natura præsentiarum proveniret, possent enim iidem parietes aliis presentibus affici, ratione quarum plura corpora, vel pauciora imò nulli corpus possent inter se continere. Capacitas hæc alia corpora continendi intra se ab ipsis præsentibus non distinguitur, & semper remanebit, etiam si nullum corpus intra parietes his præsentibus affectos reperiatur. Continentia actualis addit supra capacitatem corpus interceptum ex vi talis præsentia ratione cuius dicitur contentum esse intra hos parietes & esse in cubiculo, quod ex illis confluit tanquam in loco. Hoc in re apud omnes firmum esse debet, ex quo diversitas in modo loquendi apud aliquos reperitur. Quidam distantiam appellant aptitudinem continendi alia corpora, & hi tenent dicere parietes huius cubiculi retinere has numero præsentias, quas modo habent, inter se distare, etiam si aër intermedius destruat, & nullum aliud succedat corpus, quæ distantia non ratione spatij quod dicimus non esse, sed ratione præsentiarum parietibus huius cubiculi in hoc casu conveniret. Alij capacitatem illam identificatam cum præsentibus alia corpora circumscribendi vocant distantiam aptitudinalem, & distantiam formalem appellat ipsam locationem corporis interpositi, iuxta quorum loquendi modum dicendum est non esse distantiam formalem, sed tantum aptitudinalem intra corpora, quæ aliud tertium intra se non continent. Et ita casu, quo Deus duo corpora extra Cælum crearet, neque sibi, neque aliis cõtigua, non essent iuxta hanc sententiam formaliter distantia, sed aptitudinaliter tantum: in casu autem, quo tracto fune ab hoc pariete in illum aër intermedius destrueretur distarent parietes ratione funis intermedij, similiter caput corporis existentis extra Cælum distaret à pedibus eiusdem corporis ratione aliarum partium, quæ inter pedes, & caput interponerentur, non autem formaliter distarent, sed tantum aptitudinaliter per lineas alias, quas possumus concipere ab humeris ad pedes per diuersum spatium ab illo, quod reliquæ partes corporis occupant. In his diuersis loquendi modis fere nullam de re differentiam inuenio, quapropter parum refert iuxta vnum, vel alterum loqui, nullum enim efficaci aliqua ratione impugnari, aut propugnari poterit.

PUNCTUM III.

An Deus sit in spatio imaginario, etiam extra Cælum, & quid de aliis entitatibus.

DE existentia Dei in spatio imaginario diuerso modo videntur auctores sentire. Pater Vasquez 1. part. disp. 29. cap. 2. negat Deum esse in spatio imaginario, & Deum de facto esse extra cælum in aliquo spatio. Oppositam sententiam defendunt P. Molina 1. part. quæst. 8. artic. 1. disput. 3. & secunda, Deus ex infinitate. Pater Soar in Metaph.

disp. 30. sect. 7. num. 3. & seqq. Hurtad. disput. 14. sect. 3. Arriag. disp. 14. sect. 4. In primis conuenio Hurtadum inconsequentia notam nostro Vasquio inuentam, postquam enim illum pro sententia negativa retulerat asserit oppositam docere eadem disput. 19. num. 14. Profecto attendere non legit Hurt. Vasq. expressè, enim semel & iterum eodè loco constanter negat Deum esse in spatio imaginario, illius do verba. Quæsi corpus extra cælum non auctur esse in alio, quam in se ipso, nulla ratione potest dici Deus, aut Angelus extra cælum in alio, quam in se ipso. Sic ille, sed sequentibus verbis deceptus est Hurtadus. Sic se habent. Quod si Doctores opposita sententia contendunt Deum in se ipso existere extra cælum sicut existeret corpus, ita dicatur in se habere spatium, & situm, & distantiam, & aduerbia loci et conueniret concedemus Deum esse in se ipso (ne decipiari cum Hurtado, in se ipso dixit non in spatio) cetera omnia, nempe situm, & distantiam, & aduerbia loci, & extra cælum esse et tribui nullo modo posse subinde patet. Quid inconsequentia in his verbis inuenire potuit Hurtado? Certe nihil, omnia enim inter se summe consonant ut pore à tanto magistro tradita in quo nec lynceis oculis inconsequentia narium inuenies.

Venio iam ad Arriagam, qui sententiam Vasquez dicit illi maximopere displicere, & oppositam esse communem ferè omnium antiquorum, quos apud Hurtadum legi vult disp. 14. sect. 3. legi Hurtadum apud quos tantum, citatos inueni Soar, & Molinam, & per imposturam nostrum Vasquium, vellem ego meminisse Arriagam, quos pro sententia Vasquez legerat apud ipsum, videlicet Aristodorensem, Bonauent. Richard. Scotum, Durand. & Capreolum, qui sententiam nostri Vasquez expressè defendunt, & Alex. Albert. & Egid. Argent. Gabr. & sanctum Thomam, qui illi maximopere fauent, & ex Patribus Aug. Bern. Theodor. & Tert. omnes apud Vasquez supra. Referuntur etiam iidem auctores pro hac sententia à Patre Fasolo 1. part. quæst. 8. artic. 2. dub. 3. uprà quos addit eandem sententiam tenentes Lychetum, Battigium, Tartaretum, Vigerium, Nicolaum de Orbellis, Abulensem, Marfilium, Gallium, & Bañes, Radam, Nazarium, Nauarrete, Patrem Valentiam, & Patrem Becanum, quibus subscribit idem Fasolus, his accedit Pater Moncaus disp. 1. c. 2. qui postquam initio capitis dixerat, illi semper placuisse sententiam negantem Deum fuisse in spatio imaginario, hæc addit: Ceterum Doctores Scholastici, qui nostram sententiam amplectuntur magno numero sunt, imò hoc in genere de omnibus fere Ioanne Maiore antiquioribus, dici potest neminem illi esse contrarium, & postea adducit expressa testimonia S. Bonauenturæ, Scoti, & Capreoli, quibus negant Deum esse in spatiis, & tandem refert Patres supra relatos Augustinum, Bernardum, & Tertull. Profecto si hos auctores meminisset Arriaga, forsitan non dixisset tantopere illi displicere sententiam nostri Vasquez, neque oppositam esse communem omnium ferè Doctorem antiquorum.

Sed iam videamus quid contra hanc sententiam exco-
gitauerit Arriaga: sic ille num. 70. Quando ergo Deum in his
spatiis constituo, solum dico illum ex essentia sua habere cælum
immemensitatem, ratione cuius ita existit, ut nequeat produci aut
conipi producta aliqua res cui Deus eo ipso non sit intime præ-
sens etiam si Deus eam creaturam, neque produceret, neque cognos-
ceret, qui sunt duo alij modi præsentia, quos hi auctores præse-
rentur Deo concedere. Nihil docet Arriaga, quod ex nostro
Vasq. discere non poterit: Deum enim necessariò esse in-
time præsentem omni creaturæ veritatem esse Catholicam
probat sapientissimus Pater disp. 27. & Deum non posse nõ
esse intime præsentem creaturæ existentis, neque illi esse li-
berum, esse in vna potius, quam in alia ex suppositione, quod
existat, probat disp. 28. c. 4. n. 13. & hanc intimam Dei præ-
sentiam non probari efficaciter ex eo, quod sit illarum cau-
sa, docet eadem disp. 28. c. 5. & disp. 29. cap. 5. n. 28. expresse
docet hanc intimam præsentiam rebus creatis aduenisse
Deo sine aliqua sui mutatione, ex quibus conuincitur ni-
hil dixisse Arriagam, quod prius Vasquez non docuerit.
Addit Arriaga num. 76. Aduerte à me non dici Deum ante mun-
dum vere, & realiter coexistisse, nam coexistentia dicitur duorum
existentiam, præter Deum nihil fuit ante mundum, non ergo
coexistit proprie, existit tamen, quia ad hoc non requiritur
reale tempus nec realis creatura. Hæc ille, quæ desumpta
sunt ex Vasquez disp. 29. cap. 3. quapropter nescio quosnam
alloquatur Arriaga, dum addit immediatè verbis relatis:
Et in hoc non recte differunt, qui vtrumque confundunt, neque
inuenio quid in sententia Patris Vasquez quam illi maxi-
mopere

mopere displicere dicit, eidem displicuerit, qui neque in modo loquendi, neque per exiguum vnguem ab illa discedit.

4 Videamus iam quomodo Hurtadus, & Arriaga rationibus Vasquez respondeant. Arguit Vasquez: spatium imaginarium non est quid reale, sed fictitium, & chimericum: ergo Deus non potest esse in illo, aliis Deus esset in chimera. Discursum hunc prior Vasquez confecerat Angelicus Doctor in 1. dist. 37. art. 3. in argumento *sed contra*. vbi sic ait: *si quocumque est aliquid, illud oportet esse, quia in nihilo nihil omnino est*. Respondet Hurtadus. num. 20. latum esse discrimen inter spatium imaginarium, & chimera, quia hæc non apprehenditur vt internallum, & intercapedo ad explicandas vbicationum essentias, sicut apprehenditur spatium imaginarium vt aptitudo ad recipienda corpora. Certè plurimum casus apprehensionis tribuit Hurtadus, qui refert hoc, vel illo modo apprehendi, vt Deus sit in spatio vel vt non sit in chimera: Constituitur ne Deus præsens per fingentem apprehensionem: Questio est de existentia reali Dei in spatio, ad quam existentiam impertinens est mea apprehensio: ergo si seclusa apprehensione spatium imaginarium, & chimera non differunt, & sunt æquæ nihil, eademque apprehensione seclusa non Deus magis existit in spatio imaginario, quam in chimera.

5 Concludo, neque Deum, neque Angelum, neque creaturam aliquam esse realiter in spatio imaginario propter prædictam rationem, quam hoc syllogismo cingo. Nihil potest esse realiter in illo, quod realiter non est, sed spatium imaginarium realiter non est: ergo nihil potest esse realiter in illo. Secundo vt rectè ex Vasquo dicebat Arriaga, coexistere est simul existere, sed spatium imaginarium non existit: ergo non potest aliquid illi coexistere: ergo nulla entitas potest existere in illo. Hæ rationes efficacissimæ sunt, & æquæ probant de ente creato existenti, & possibili. De Deo, & Angelis conclusionem istam tradidit Vasquez in cuius sententia vnum difficile apparer videlicet aliter de ente corporeo, quam de spiritali videri ipsum loquutum esse, cum illius rationes æquæ probent de omni ente. Si tamen attente legatur, idem in re docet de ente corporeo, & spiritali. Afferit corpus tantum replere ultimam superficiem ambientem, & sine illa in nullo fore, sed tantum in se ipso, & corpus extra cælum productum non fore in spatio, sed in se ipso, quam doctrinam vniuersaliter tradit, etiam de ente corporeo, additque modò concipi corpus esse in spatio, quia cum resistat penetrationi alterius, illud concipimus, quasi occupans, & replens spatium, impediensque, ne aliud corpus idem repleat, quod tantum importat non posse duo corpora esse sibi mutuò intimè præsentia, neque se attingere secundum partes profundas, non verò realiter spatium occupare, quia cum spatium realiter non sit, realiter occupari non potest. Entitates verò spirituales cum possint adinuicem esse intimè præsentia, & simul cum alio corpore, non concipiuntur spatium occupantes, ac proinde non habemus fundamentum vt illas in spatio concipiamus, sicut concipimus entitates corporeas, vel si fundamentum aliquod habemus saltem non æquale cum fundamento impenetrationis, quod in corpore reperimus.

6 Obicit Hurtadus. Si Deus non est extra cælum sequitur Deum realiter posse mutari, quia potest creaturam aliquam extra cælum producere, cui necessariò inciperet esse intimè præsens: ergo inciperet Deus esse in aliquo spatio in quo non erat: ergo mutaretur. Respondeo: producta in tempore aliqua creatura extra cælum Deum in tempore incipere esse illi præsentem sine aliqua mutatione ipsius Dei, quia Deus modo ab æterno habet secū identificatam immensitatem, ratione cuius inuariatè existentis est intimè præsens cuicumque creaturæ, siue intra cælum, siue extra cælum, quam intimam præsentiam in tempore incipit Deus habere, quia illam tota æternitate præcedenti non habuisse non proueniebat ex defectu immensitatis, seu præsentia Dei, sed ex defectu existentia creaturæ, qua incipiente per coexistentiam ipsius, & immensitatis Dei quæ fuit ab æterno, incipit Deus esse illi intimè præsens.

7 Obicit Arriaga: Deus fuit in spatio imaginario temporis ante mundi creationem: ergo similiter erit in spatio imaginario loci etiam extra cælum. Respondeo: Deum fuisse ab æterno lumine naturæ cognitum esse, ac proinde verum esse Deum fuisse ante mundi constitutionem; fal-

sum autem fuisse in spatio imaginario temporis, quia spatium imaginarium tēporis nihil est, ac proinde in illo Deus esse non potuit, sed tantum fuit ab æterno in se ipso. Ne tamen ex modo loquendi in re graui æquiuocatio aliqua orietur ad illam propositionem, *Deus fuit ab æterno in spatio imaginario temporis*. Respondeo negando assumptum, videlicet fuisse ab æterno spatium imaginarium; cum enim hoc tantum sit chimericum, existit tantum dum mente fingitur, respectu cuius habet esse obiectiuium, & non aliud. Quapropter idè solum nego Deum esse ab æterno in spatio imaginario temporis, quia nego ab æterno fuisse spatium imaginarium temporis, quod neque modo est, nisi per fictionem, quod non est esse: quod si ab æterno realiter fuisset spatium imaginarium temporis, negari non posset Deum ab æterno in illo fuisse, quia Deus habet intrinsecam immensitatem, ratione cuius illi repugnat non coexistere, seu non condurare (licet sic loqui) omni enti, quandocumque duret.

Addit P. Fasolus Deum esse extra cælum in se ipso, et si verum sit non esse in spatio, quod tantum importat Deum esse in se ipso, & non cælorum ambitu circumscribi, sed tantam habere immensitatem, vt ratione illius quamcumque præsentiam habeat creatura siue intra cælum, siue extra illos, eo ipso quod talis creatura existat, Deus illi est actu intimè præsens, quod non tantum vtrumque verum, sed etiam Catholicum est: ob hanc rationem dixit P. Vasquez verbis suprà adductis Deum ab æterno esse in se ipso, quam existentiam in se lumine naturæ notum est non posse aliquo corpore circumscribi, & idè existente cælum potest dici Deum esse extra cælum, hoc est non definitum cælorum terminis, ita vt indigeat noua extensione, vt incipiat intimam habere præsentiam cum creatura extra cælorum ambitum producta. Huc tendunt plura testimonia Scripturæ & Patrum, quæ contra nostram sententiam adduci solent, in quibus Deum non posse cælum contineri, & alia huiusmodi traduntur.

PUNCTUM IV.

Quid sit vbi intrinsecum?

Triplitem de hac re sententiam inuenio. Prima docet, *vbi intrinsecum*, seu præsentiam ex vi cuius corpus in loco constituitur non esse accidens physicum superadditum, sed tantum quamdam extrinsecam denominationem. Sententiam hanc defendit Pater Agidius Conink 3. p. q. 35. dub. 1. Secunda sententia asserit hoc *vbi esse formam intrinsecam*, dicit tamen hanc formam resultare in re vbicata ex circumscriptione loci, & esse prædicamentalem relationem distantia à polis mundi tribuitur hæc sententia Alberto Magno lib. 7. de sex principiis tractat. 1. cap. 1. Tertia sententia docet *vbi esse formam realem*, & accedens quoddam physicum superadditum rei vbicatæ, ex vi cuius formaliter constituitur præsens. Ita ferè omnes nostri Doctores P. Vasquez 1. part. tom. 2. disp. 180. cap. 7. n. 17. P. Suarez 2. Metaphysic. disp. 50. sect. 1. num. 13. P. Hurtadus disp. 16. sect. 2. P. Albert. tom. 2. de prædicam. vbi, disp. vnica quest. 5.

Primò reiicienda est secunda sententia quæ præsentiam, seu *vbi* in relatione constituebat resultante ex circumscriptione loci quod sine magna opera efficaciter præstabo. Circumscripção loci, vt dicit formaliter præsentiam rei locatæ, & loci, vt probabo Punct. 1. dicit enim locatum contineri intra locum, & hæc duo esse inter se applicata: ergo præsentia non potest consistere in aliquo, quod resultet ex illa circumscriptione. Secundo mente adime relationem illam resultantem ex circumscriptione loci, & da mihi corpus loco circumscriptum: eo ipso, quod sit loco circumscriptum locatum erit contentum intra locum, & illi approximatum: ergo superfluit posita circumscriptione relatio illa resultans, quæ essentialiter supponit iam corpus præsens, seu vbicatum. Tertiò vltima superficies cælorum nullo circumscribitur, & tamen habet præsentiam: ergo præsentia non resultat ex circumscriptione.

Præferenda est omnibus tertia sententia, quæ asserit præsentiam, seu *vbi* esse accidens reale, & formam intrinsecam accedentem rei vbicatæ: eidem rationibus illam probabo, & primam impugno. Sit prima ratio. Motus localis est actio: ergo aliquid ex vi illius producitur, aliàs dabitur actio